

רבת תחושה למימד זה. יחד עם זאת, גם בתערוכה זו עיקר כוחו של הופשטטר הוא ברישום, עיצוב הדמויות ובאווירה האינטנסיבית והמיוחדת.

מיטשל בייקר

"מיטשל בייקר" / הארץ / 26.5.67 / תע' יחיד / גלריה "גורדון" / תל-אביב

יותר מאשר בכל תערוכותיו הקודמות, מצליח מיטשל בתערוכה הנוכחית לצאת לכיוון הצבע וארגון חלל מורכב. מושג כלשהו על מבנה החלל בציוריו ייתקבל, אם מדמיינים כיצד תיראה דמות המשתקפת במערכת מראות שמשטח כל אחת מהן מצוי בזווית אחרת יחסית למתבונן. תתקבל מערכת חללים שכל אחד מהם נתפס מזווית אחרת ומוגדר ע"י גבול הראי, היינו, בהגדרה גיאומטרית. הרכב כזה של תת-חללים מאפשר התקרבות והתרחקות חופשיות אל האובייקט המצוייר, התקצרויות חריפות של הדמויות, ואפילו עיוותים בפרספקטיבות (אם מדמיינים מראה קעורה, למשל).

עקרונית, יכולה תפיסה כזאת להתבטא בסולם שחור-לבן וכך גם עוצבה בראשית דרכו של בייקר. המיוחד בתערוכה הנוכחית, מלבד הדיוק המלוטש יותר של מבנה החלל, הוא בשימוש בצבעוניות עשירה יותר. הצבעוניות - ודבר זה אופייני למעבר מחשיבה במונחי שחור-לבן לחשיבה בצבע - מבוססת על "ערך הצבע" יותר מאשר על השוני בגוון. בנייה על בסיס ערך הצבע (מרחקו מן האפור), מאפשרת איזון קפדני ואינה "אווירתית" בעיקרה. הארגון הסופי, הן של החלל והן של הצבע, מופיע לעיתים ע"י שימוש בצורות גיאומטריות המונחות מעל כל המבנה. אם עד עתה חל הדיון על ה"איך", ראוי להזכיר גם את ה"מה". המוטיב העיקרי לו נזקק מיטשל בייקר היה, ועדיין הינו, דמות האדם - בעיקר העירום. מוטיב המהווה וריאציה על עירום האדם הוא זה של הבובות המופיעות ברוב הציורים. השימוש בבובה במקום בעירום, מאפשר לבייקר להעלות זוויות ראייה חריפות ויחסים מורכבים מבלי שאלה יעלו בהכרח אסוציאציות לא רצויות. יתר על כן, הסתמיות, חוסר ההבדלה המינית של הבובות והאנונימיות המאפיינת אותן משמשים חלק מהתכנים אליהם מצביע האמן.

שמעון צבר

"שמעון צבר" / הארץ / 21.7.67 / תע' יחיד / גלריה "מסדה" / תל-אביב

לא קשה לערוך ניתוח של האספקטים הצורניים של הציורים מהם מורכבת התערוכה, אך כל דיון מסוג זה יעקוף את העיקר; אותו משהו אישי, הבא על ביטויו ביצירתו של שמעון

צבר - גם אם אינו בא לביטוי ברור בתערוכה הנוכחית. פעילותו של שמעון צבר אינה מאופיינת או מתמצית בתערוכת הציורים הנוכחית; היפוכו של דבר - צבר מוכר הרבה יותר (ובמידה רבה של צדק) בזכות שיריו המיוחדים ("חרוזים שחורים"), הציורף של טקסטים ורישומים (למשל, "הכלב ואני") והרישומים העצמאיים. כל אלה נתונים באותו מגע אישי שהוא צירוף של הומור מיוחד, שיש בו גם ביקורת חברתית וגם משהו מהניהיליזם והנכונות לבעוט בכל הפרות הקדושות (לעיתים מתוך הנאה מעצם הבעיטה). מבחינת ביצוע, מאופיינת יצירתו בספונטאניות המוותרת ברוב המקרים על האספקטים ה"נעימים לעין", תוך שמירה על צמידות בין הרישום לבין טקסטים מילוליים, צמידות ההופכת את רוב יצירתו של צבר לבעלת גוון אישי ביותר. גוון אישי זה, שהינו כה בולט בצירופי רישום-טקסט, אינו יכול (לפחות בינתיים) להיות מנותק מאותו קשר עם טקסט מילולי המאפשר לצבר להסתפק (ברישומים) הצמודים לאירועים אקטואליים. בתערוכה הנוכחית נחלש במידה רבה קשר זה. דבר זה אינו מפתיע כלל ועיקר: ציור עצמאי - אפילו תוכנו יונק מאירועים אקטואליים (למשל ה"גרניקה" של פיקאסו) - מחייב שלמות וארגון צורניים החורגים מעבר לביטוי אירועים אקטואליים בלבד. כמובן שגם כאן יכולים להופיע הקשרים אקטואליים, אך הקשרים אלה הם בבחינת תוספת ואינם יכולים לשמש כקריטריון לאיכותה של היצירה. עם הניתוק מההקשר הספרותי והאקטואלי בתערוכתו הנוכחית של שמעון צבר, מתברר שאותה ספונטאניות ומיידיות, שכה אפיינו את רוב יצירתו בתחומים האחרים, מהווה חרב פיפיות: ברישום הצמוד לטקסט היא מותרה למילים להשלים את התמונה; אך בציור עצמאי היא נהפכת לעיתים קרובות לרשלנות טכנית וצורנית. יש כמובן גם השפעות - למשל השפעה דומיננטית של פיקאסו וסגנונו המיוחד, הכולל את הדגש על הרישום והצד הליניארי והשימוש בצבעוניות פרובלמטית למדי; אך השפעות אלה הן רק משניות לבעיה העיקרית: עם הווייתור (אפילו זה ויתור יחסי בלבד) על ההקשר בין הציורים וטקסטים מילוליים מאבד צבר חלק גדול מאותו גוון אישי שאפיין את רישומו ותחומיה האחרים של יצירתו.

טובה ברלינסקי

"טובה ברלינסקי" / הארץ / 21.7.67 / תע' יחיד / גלריה "צ'מרנינסקי" / תל-אביב

ציוריה של טובה ברלינסקי בנויים בעיקר על כתמי צבע ויחסים בין גוונים. כמובן שגם המערכת הצורנית תופסת מקום חשוב - אך עם כל חשיבותה היא בכל זאת מישנית ליד היחס לצבע והפעלתו. בדומה לאמנים כלאה ניקל ואחרים, השואבים ממסורת הציור הצרפתי, מעצבת טובה ברלינסקי ציור, שבו הנחת הצבע מהווה אמצעי ומטרה, מתווך ותוכן בעת ובעונה אחת. אפשר לתאר את דרך העשייה של טובה ברלינסקי כמיזוג של מספר רצפים ליצירה אחת: א) רצף שבקצהו האחד צבע שקוף, דק וחסר חומריות ובקצהו